

SUGRAGISTES (2015)

de Sarah Gavron

Proposta didàctica de Ramon Breu

SINOPSI-COMENTARI

Aquesta pel·lícula explica la història de les sufragistes angleses a tocar de la Primera Guerra Mundial. La majoria d'aquelles dones, que provenien de les classes treballadores, veien com les seves protestes pacífiques que reivindicaven una cosa tan fonamental com el dret de vot per a tota la ciutadania, només trobaven la desqualificació i la burla en l'*establishment* polític. Radicalitzades i cada cop més audaces, estaven disposades a perdre-ho tot a la recerca incansable de la igualtat: la seva feina, casa seva, els seus fills i les seves vides.

Maud Watts, una jove obrera, que treballa en una bugaderia industrial sota unes condicions dantesques i amb una història d'abusos per part del patró, és el fil conductor del relat. Senzilla, humil, casada i amb un fill, assistim al seu

procés de conscienciació a favor dels drets de la dona i, més tard, a la ruptura dolorosa de tot allò que la rebaixa i la disminueix com a ésser humà.

Maud ens condueix a conèixer a Emmeline Pankhurst, líder històrica del moviment de les sufragistes que va lluitar pel dret de les dones a votar a la Gran Bretanya, als inicis del segle XX. Un personatge simbòlic, una icona del moviment de les sufragistes. Pankhurst fou perseguida acarnissadament pel govern britànic i va haver de viure en la clandestinitat

Sarah Gavron, la directora, evita exaltacions de l'heroisme individualista i reivindica el vessant obrer, col·lectiu i en femení del moviment i, sobretot, recupera amb eficàcia i emoció la crònica d'una de les lluites per la igualtat més vigents i menys explicades.

Amb la lluita històrica i exemplar de les sufragistes, el film ens mostra de forma didàctica els tres factors que determinaren el moviment: l'evident injustícia subjacent en la situació que es volia canviar; el lideratge capaç i estratègic, que desenvolupa poders simbòlics i d'organització; però la cinta enalteix i subratlla el tercer factor presentant-lo com a determinant: El compromís de les dones del poble, disposades a fer una multitud de petites o grans tasques, d'assumir sacrificis personals i d'aprofundir encara més en el patiment.

Sufragistes és també un material preciós que demostra la necessitat que les dones conquereixin el relat audiovisual. Només així es caminarà amb fermesa cap a la igualtat, cap a l'horitzó en què les emocions, les aventures, els esdeveniments siguin explicats també per les dones, en què les dones generin sentit i creïn significat en la dimensió mediàtica.

FITXA DE LA PEL·LÍCULA

Títol: *Sufragistes (Suffragette)*

Direcció: Sarah Gavron

Guió: Abi Morgan

Producció: Alison Owen i Faye Ward

Fotografia: Edu Grau

Muntatge: Barney Pilling

Música: Alexandre Desplat

Durada: 106 minuts

Regne Unit, 2015

Intèrprets: Carey Mulligan (Maud Watts); Anne-Marie Duff (Violet Miller); Helena Bonham Carter (Edith Ellyn); Brendan Gleeson (Inspector Arthur Steed); Geoff Bell (Norman Taylor); Ben Whishaw (Sonny Watts); Emmeline Pankhurst (Meryl Streep); Grace Stottor (Maggie Miller); Romola Garai (Alice Haughton); Finbar Lynch (Hugh Ellyn); Adam Michael Dodd (George Watts); Samuel West (Benedict Haughton); Natalie Press (Emily Wilding Davison); Adrian Schiller (David Lloyd George).

<http://www.sufragistaslapelicula.com/>

PANTALLA D'ACTIVITATS

1. Expliqueu qui és la Maud Watts: Com viu, on treballa i en quines condicions, com és la seva família, quina és la seva classe social... Parleu també de la seva evolució al llarg de la pel·lícula.
2. Comenteu aquesta frase de la Violet Miller: "Si vols que respecti la llei, cal que la llei sigui respectable".
3. Com és el marit de la Maud? Valoreu la seva reacció a mesura que la noia augmenta el seu compromís amb les sufragistes.
4. Com sabem que la Maud va patir abusos per part del seu patró? Què fa perquè la Maggie no hagi de passar pel mateix?
5. Com interpreteu que el primer ministre britànic doni esperances al moviment sufragista però que, finalment, no accepti el vot per a les dones.
6. La Maud, un cop al parlament britànic, no llegeix cap declaració sinó que parla de la seva vida i les seves condicions de treball. Què transmet als parlamentaris amb aquest relat? Què vol dir quan assegura que hi ha una altra manera de viure.
7. Expliqueu les vostres sensacions al veure la presó on són tancades les sufragistes.
8. Elaboreu un petit informe sobre la líder del moviment, Emmeline Pankhurst.
9. Valoreu la reacció de la Maud quan aixafa la mà d'en Taylor, el seu patró, amb la planxa. Per què ho fa?
10. Què us sembla el canvi d'estratègia del moviment sufragista amb la realització d'accions no pacífiques. Creieu que està justificat aquest canvi?
11. El tram final de la pel·lícula està dedicat a l'acció de l'activista Emily Davison, que el 1913 es va llançar als peus dels cavalls a la cursa de Derby presidida pel rei. Què va representar aquesta acció per al moviment sufragista? Creieu que es va aconseguir el que pretenia l'Emily Davison?
12. Comenteu les darreres dades que dona el film: El dret de les dones de més de 30 anys es va concedir al Regne Unit el 1918; el reconeixement dels drets de les mares sobre els seus fills, el 1923; i el mateix dret de vot que els homes el 1928.

LLENGUATGE I TÈCNiques AUDIOVISUALS

1. Al minut 1 del film observem un picat sobre les dones treballadores a la bugaderia, des del despatx del cap. Quin significat té aquesta angulació de la càmera?
2. La càmera a l'espatlla o *steady cam* es fa servir amb molta profusió al llarg de *Sufragistes*. Es tracta d'un moviment de càmera adequat per a les situacions de persecucions, enfrontaments i violència. Vegeu la utilització de la *steady cam* al minut 4 i, a continuació, identifiqueu altres moments de la pel·lícula on també es fa servir.
3. Els primeríssims plans també se succeeixen al llarg del metratge del film, per exemple al minut 29. Quina funció tenen?

4. En el minut 62 de *Sufragistes*, la Maud li envia a l'inspector una carta on declina la invitació a ser confident de la policia i li explica les seves raons. Nosaltres, els espectadors, veiem les imatges de l'inspector mentre llegeix la missiva i sentim de fons la veu de la noia. Quin nom té aquest recurs? Quan es fa servir habitualment?
5. Torneu a visionar la seqüència de la cursa de cavalls on l'Emily Davison s'immola pel moviment, i observeu com la banda sonora i la successió ràpida de les imatges van creant el clima de tragèdia que veurem a continuació.
6. Les imatges de l'enterrament de l'Emily Davison pertanyen a imatges d'arxiu dels noticiaris de l'època. Per què creieu que la directora del film les va incloure?

Consulteu aquest blog si teniu algun dubte:

<http://llenguatgecinematografic.wordpress.com/>

TRÀVELING DE LECTURES

LA LLUITA PEL VOT DE LES DONES

L'any que va néixer Gandhi, el 1869, l'estat nord-americà de Wyoming va ser el primer a aprovar el "sufragi igual", que permetia que les dones blanques votessin. Va ser una batalla que va tenir lloc arreu del món i que es va perllongar tot el segle XX. A Suïssa, per exemple, no es va aprovar fins al 1971 mentre que a Finlàndia, que formava part de l'imperi Rus, es va aprovar el 1907. La lluita, l'havien començat les esposes de líders abolicionistes americans, que van plantejar si, a més de la igualtat de races, no era pertinent posar en escena la igualtat de gèneres. El juliol del 1848 havia tingut lloc la convenció de Seneca Falls, a Nova York, que va acabar amb una declaració en favor dels drets de les dones.

La proposta d'aquest feminisme incipient era vindicar qualitats positives com la temperància, la vida pietosa o l'abstenció de beure alcohol, virtuts que atorgaven a la dona una capacitat de raciocini i de participació a la vida pública tant o més qualificada que la masculina. Es demanava el permís de votar i també la possibilitat de tenir béns propis, d'accedir a estudis superiors o d'obtenir la custòdia dels fills en cas de divorci —en aquella època es concedia automàticament al pare. Ara bé, no s'ha de pensar que el moviment fos tan naïf, ja que les protestes d'aquestes dones van ser ben enèrgiques: encadenar-se en llocs públics, fer vagues de fam o jugar-se la vida llançant-se als peus del cavall del rei durant una cursa.

A Anglaterra, la líder del moviment fou Emmeline Pankhurst, que va fundar la Lliga en Favor del Dret de Vot de la Dona el 1892. Després de la mort del seu marit, va radicalitzar el seu missatge i, amb les seves seguidores (entre les quals hi havia la germana i les filles), liderava protestes que consistien a trencar vidres d'aparadors i agredir policies, cosa que la va dur a la presó força vegades. Dones de diferents classes van sumar-se als crits de les Pankhurst i,

tot i que negativament, el sufragisme es va fer força popular arreu del Regne Unit.

Aquesta visió va capgirar-se quan van cessar les activitats en començar la Primera Guerra Mundial, i van demanar a totes les dones angleses que ajudessin en la producció industrial i fessin costat al Govern contra el “perill germànic”. Quan es va acabar el conflicte, el 1918, el Parlament va acceptar que les dones més grans de trenta anys poguessin votar. Als Estats Units, la dinovena esmena de la Constitució, del 1920, va estipular que no es pot denegar el dret a vot a cap ciutadà per raó de sexe.

Els moviments sufragistes anglosaxons van despertar la consciència de dones d'altres indrets. Espanya, per exemple, va ser dels primers estats a apuntar-se al sufragi femení, tot i que es va haver de superar un debat curiós protagonitzat, sobretot, per dues dones: Clara Campoamor i Victoria Kent, que havien estat escollides diputades el 1931, en unes eleccions que permetien la presència femenina a les llistes. Kent, del Partit Radical, va argumentar en contra del sufragi femení en els debats constituents assumint les tesis dels partits d'esquerres, que creien que les dones votarien en massa a la dreta per fer prevaldre els valors de l'Església. Els arguments de Campoamor, però, van aconseguir que s'aprovés el sufragi femení per 161 vots a favor i 121 en contra.

<http://www.sapiens.cat/ca/notices/2014/11/la-lluita-pel-vot-de-les-dones-4772.php>

Activitats

1. Per què després de la Primera Guerra Mundial es va concedir el dret de vot a les dones al Regne Unit i a altres països d'Europa?
2. Aprofundi en el debat sobre el vot de les dones a la Segona República espanyola i expliqueu les dues postures enfrontades.
3. Realitzeu una recerca sobre el retrocés dels drets de les dones durant la dictadura franquista.

SAMAR BADAWI, LA VEU DE LES DONES

Samar Badawi és una activista pels drets de les dones en un dels països més misògins del món: l'Aràbia Saudita. Segons denunciava ahir Human Rights Watch (HRW), aquesta mare divorciada, coneguda per la seva defensa del dret de les dones saudites a votar i a conduir, va ser detinguda per les autoritats saudites dimarts. La indignació pel cas va forçar que fos posada en llibertat sota fiança unes hores més tard. Badawi, de 34 anys, està acusada de gestionar el compte de Twitter del seu marit, l'advocat Waleed Abu al Khair, que compleix 15 anys de presó també per les seves denúncies a la vulneració de drets pel règim dels Saüd.

Durant unes hores Samar ha estat retinguda a la presó de Dhahbanon, on hi ha el seu germà Raif Badawi, el bloguer saudita que compleix una pena de 10 anys de presó i que va ser condemnat a rebre mil fuetades i que l'any passat

va ser reconegut pel Parlament Europeu amb el premi Sàkharov. La detenció demostra fins a qui punt Riad està lluny d'una política d'obertura real i les limitacions del gest de concedir el dret de vot a les dones a les eleccions municipals del passat 12 de desembre.

“Els progressos en els drets de les dones són molt lents: la decisió de deixar-les votar, només a les municipals, es va prendre el 2012 i han trigat més de tres anys a aplicar-la”. A l'Aràbia Saudita funciona el sistema del mascle guardià, pel qual les dones són tractades legalment com a menors: totes les seves decisions (casar-se, estudiar, treballar, sortir del país o simplement pujar en un cotxe, sotmetre's a un tractament mèdic) han de comptar amb el permís d'un home, normalment el marit, o, si la dona no en té, el fill, el pare o un oncle”, explica a l'ARA Adam Coogle, investigador de HRW en una conversa telefònica des d'Amman.

Aquest sistema va convertir la vida de la Samar en un calvari. Els tribunals la van obligar a tornar a casa del seu pare quan va decidir divorciar-se, cosa que li va valer una denúncia per desacatament de l'autoritat paterna. De res no va servir que un psicòleg independent demostrés al judici que el pare, que tenia 14 esposes, patia una toxicomania i una psicopatia paranoide. En tornar a la casa familiar va ser sotmesa a tota mena d'abusos físics i verbals, fins que un dia va decidir agafar el seu fill, anar-se'n a un alberg de dones i denunciar el pare. Un judici en primera instància en què va comptar només amb l'ajuda del seu germà Raif li va donar la raó, però el pare va apel·lar i la jove va acabar sent condemnada a presó. Set mesos després va ser alliberada gràcies a una campanya internacional. “Vaig entrar a la presó com una dona trencada i ferida, i en vaig sortir orgullosa de mi mateixa, després d'haver tingut molt de temps per reflexionar sobre la injustícia”, explicava l'activista.

Així es va convertir en una de les principals veus contra el sistema dels guardians i es va fer coneguda pels seus vídeos en què conduïa un cotxe tota sola, desafiant la llei.

La detenció de l'activista arriba en un moment en què el règim saudita és qüestionat per les últimes execucions massives, inclosa la d'un preminent clergue xiïta, el xeic Nimr Baqir al-Nimr, que sempre havia reivindicat pacíficament els drets de la minoria xiïta de l'est del país.

Des del 2013 l'Aràbia Saudita forma part del Consell de Drets Humans de l'ONU. “La repressió constant dels dissidents pacífics i els defensors dels drets humans fa d'aquesta presència una burla, que qüestiona la legitimitat de tot el sistema”.

http://www.ara.cat/internacional/Samar-Badawi-Arabia-Saudita-detinguda_0_1503449793.html

Activitats

1. Quins trets comuns hi veieu entre el que se'ns explica a *Sufragistes* i aquesta informació sobre Aràbia Saudí?
2. Què creieu que caldria fer per donar suport a lluites com la de la Samar Badawi?
3. En quins altres països les dones pateixen situacions semblants?

CONTRACAMP: ASPECTES DIDÀCTICS PER AL PROFESSORAT

Elements de debat i relacions que es poden establir

- La lluita per al vot de les dones.
- El procés de consecució de les llibertats a les societats occidentals.
- Les condicions de vida i de treball de la classe obrera en els inicis del segle XX.
- L'esforç i el sacrifici personal per a la consecució d'una societat més justa.
- Via pacífica i via violenta en l'acció política.
- Legalitat i legitimitat en els processos històrics.
- El cinema com a element de sensibilització educativa i personal.

Objectius formatius

- Ser conscients de la importància dels moviments polítics per la igualtat de la dona.
- Aproximar-nos al coneixement del moviment sufragista i a la lluita pel sufragi universal.
- Conèixer les condicions de vida i de treball de la classe obrera en el marc de la Segona Revolució Industrial.
- Reflexionar sobre legalitat i legitimitat en les nostres societats.
- Valorar el significat alliberador del moviment feminista.
- Reflexionar sobre la ideologia dominant en la nostra societat i articular alternatives humanitzadores.
- Analitzar les característiques estètiques i ideològiques del cinema.

Criteris d'avaluació

1. Visionat atent, correcte i respectuós del film.
2. Respondre adequadament a les qüestions de comprensió i de llenguatge cinematogràfic de forma reflexiva i interessada.
3. Capacitat per relacionar i entendre les diferents temàtiques plantejades en el film.
4. Identificar els temes i subtemes del documental.
5. Lectura dels textos de la proposta didàctica i realització adequada de les activitats.
6. Participació activa en els debats i recerques que es puguin suscitar.
7. Expressió escrita i oral correcta de les feines proposades.

